

ÜNİTE 13

TIR Mevzuatı

TIR sistemi, TIR karnesi ve transit taşımacılık

Okuma süresi: 12 dakika

EĞİTMENİNİZ

Değerli kursiyerimiz, çoğumuz "tır" deyince bir çekiciyi düşünürüz. Oysa TIR bir araç değil, bir gümrük sistemidir. Bu ünite de bu sistemin nasıl işlediğini öğreneceğiz.

TIR bir araç değildir

Transports Internationaux Routiers
Uluslararası Karayolu Taşımacılığı

TIR; **1975'te** kabul edilen ve bugün **70'i aşkın** ülkenin taraf olduğu uluslararası bir **gümrük transit sistemidir**.

Aracın önünde ve arkasındaki mavi TIR levhası, o aracın TIR karnesiyle taşıma yaptığını gösterir.

EĞİTMENİNİZ

Halk arasında çekiciye "tır", yarı römorka "dorse" denir. Doğru terimler çekici ve yarı römorktur.

TIR taşıması nasıl işler?

Eşya, hareket ülkesindeki gümrükte **mühürlenir** ve bir ya da daha fazla sınırdan, **aktarma yapılmadan**, varış ülkesindeki gümrüğe taşınır. Yolculuğun en az bir kısmı karayoluyla yapılır.

- ✓ Geçilen ülkelerde yük **açılmaz**, yalnızca mühür ve belge kontrol edilir.
- ✓ Her ülke, vergi güvencesini uluslararası **teminat** sistemiyle sağlar.

TIR'ın amacı: Sınırlarda beklemeyi azaltmak, gümrüklere ortak kontrol sistemi sağlamak, devletlerin vergi gelirini korumak.

TIR karnesi

TIR karnesi: TIR taşımasının gümrük transit belgesidir. Uluslararası ticareti kolaylaştırır.

- ✓ Hareket ülkesinde ya da karne sahibinin bulunduğu ülkede verilir.
- ✓ Türkiye’de kefil kuruluş **TOBB**’dir; karneler TOBB’un yetkilendirdiği odalar tarafından verilir.
- ✓ Karneyi veren kuruluşun belirlediği süre içinde geçerlidir ve **yalnız bir sefer** için kullanılır.
- ✓ Bir taşımada **hareket ve varış gümrüklerinin toplamı en çok 4** olabilir.
- ✓ Karnenin dijital hali olan **eTIR** giderek yaygınlaşıyor.

Karnede kaç yaprak gerekir?

2

hareket
ülkesi

2

geçilen
her ülke

2

varış
ülkesi

Karne; kapak sayfası, sarı manifesto sayfası, **beyaz ve yeşil koçan çiftleri**, tutanak sayfası ve arka kapaktan oluşur. Her TIR işlemi için bir beyaz, bir yeşil yaprak kullanılır.

Fazladan her hareket ya da varış gümrüğü için 2 yaprak daha gerekir. Karneler farklı yaprak sayılarında basılır.

TIR'ın dili: tanımlar

- ✓ **TIR taşıması:** Eşyanın, TIR rejimi altında hareket gümrüğünden varış gümrüğüne taşınması.
- ✓ **TIR işlemi:** Taşımanın bir ülkedeki giriş-çıkış gümrükleri arasındaki kısmı.
- ✓ **İşlemin başlaması:** Araç, yük ve karnenin gümrüğe sunulup karnenin kabul edilmesi.
- ✓ **İşlemin sona ermesi:** Araç, yük ve karnenin varış ya da çıkış gümrüğüne sunulması.
- ✓ **İbra:** Giriş ve çıkış yapraklarının karşılaştırılıp işlemin kapatılması.
- ✓ **Taşıt dizisi:** Bir ünite olarak hareket eden bağlı taşıtlar (çekici + yarı römork gibi).

Taşıt onay belgesi

TIR'da kullanılacak aracın yük bölmesi, **gümrük mührü** vurulabilecek ve mühür bozulmadan içine girilemeyecek yapıda olmalıdır. Bunu **onay belgesi** gösterir.

- ✓ Onay belgesi; kamyon, frigorifik, tanker gibi özel amaçlı taşıtlar, brandalı taşıtlar, römork ve yarı römorklar için verilir.
- ✓ Onay belgesi süreli bir belgedir ve **en çok 2 yıl** geçerlidir; araç yeniden muayene edilerek yenilenir.

EĞİTMENİNİZ

Branda yırtığı, kopuk halat ya da gevşek bir sac, mührü anlamsız kılar. Yola çıkmadan kasayı kontrol edin.

Kısıtlamalar ve süreler

- ✓ Alkol ve tütün ürünleri ile bazı yüksek riskli gıdalar (et, süt ürünleri gibi) TIR teminatı kapsamında taşınamaz ya da **ek kısıtlamalara** tabidir.
- ✓ Gümrük idareleri ülke içindeki transit için **süre** ve **güzergâh** belirleyebilir.

144 sa

yaz
(Nisan-Eylül)

192 sa

kış
(Ekim-Mart)

Türkiye’de transit için tanınan en uzun süreler. Yüğü boş giren yabancı plakalı araç için gümrükte giriş-çıkış belgesi düzenlenir; TIR karnesiyle yüklü gelen araç için ayrıca belge istenmez.

Ortak transit ve ATA karnesi

- ✓ Türkiye, Avrupa ülkeleriyle **Ortak Transit Sözleşmesine** taraftır. Bu sistemde transit beyanı elektronik verilir; araçta **transit refakat belgesi** bulunur.
- ✓ **ATA karnesi:** Fuar, sergi ve mesleki eşyanın geçici götürülüp getirilmesi için kullanılır. Geçerlilik süresi **1 yıldır**. Kefil kuruluş yine TOBB'dir.

TIR karnesi **bir sefer**, ATA karnesi **bir yıl**.

Çalışmaya devam edin

SRC Dijital Eğitim Kitabı

Diğer derslere devam etmek için dokununuz

SRC Sınav Salonu

Deneme sınavlarına girmek için dokununuz

Yeni Ümit SRC Belgesi

Camlıkahve Meydanı, Mareşal Çakmak, Bağcılar
Cd. No:114 D:1, 34160 Güngören/İstanbul

0 212 641 97 73

WhatsApp: 0 530 957 79 13

Sosyal medya hesaplarımız

facebook.com/yeniumitsrcbelgesi

instagram.com/yeniumitsrcbelgesi

EĞİTMENİNİZ

Bu üniteyi tamamladınız, tebrikler! Sıradaki derse geçebilir ya da sınav salonunda kendinizi deneyebilirsiniz. Başarılar dileriz.